

Blokken Skipsverft AS
Blokken
8400 Sortland

Saksb.: Solveig M. B. Lakså
e-post: fmnosbe@fylkesmannen.no
Tlf: 75531604
Vår ref: 2007/4702
Deres ref:
Vår dato: 28.12.20123
Deres dato:
Arkivkode: 461.3

Pålegg om tiltaksplan for forurenset grunn - Blokken Skipsverft AS - Sortland

---

Fylkesmannen pålegger Blokken Skipsverft AS å utarbeide en tiltaksplan for opprydding i landområdet tilknyttet gnr. 8 bnr. 7 og bnr 82 i Sortland kommune. Tiltaksplanen skal sendes Fylkesmannen innen 5.9.2013. Vedtaket kan påklages til Klima- og forurensningsdirektoratet innen 22.3.2013.

Fylkesmannen viser til varsel om pålegg om utarbeidelse av tiltaksplan av 9.2.2011, befaringsrapport 23.10.2012 og sakens øvrige dokumenter. Fylkesmannen pålegger med hjemmel i forurensningsloven § 51 utarbeidelse av tiltaksplan for aktuelle landområder. Pålegg om tiltaksplan for sjøområdene som ble varslet i samme brev blir ikke gitt i denne omgang.

BAKGRUNN

Norge skal være et foregangsland for å hindre at kjemikalier skader helse og miljø. Med St. meld nr. 14 (2006-2007) ønsker regjeringen å legge til rette for at vi sammen kan skape et giftfritt miljø og en tryggere framtid.

Som følge av denne stortingsmeldingen er det utarbeidet en handlingsplan for forurenset sjøbunn. Det skal blant annet gjennomføres tiltak på land og i sjøbunnen ved de mest forurensete skipsverftslokalitetene i Norge innen 2015. Ved oppfølging av handlingsplanen har Klima- og forurensningsdirektoratet (Klif) i samarbeid med Fylkesmannen gjennomført en nasjonal kartlegging av skipsverft og vurdert forurensningspotensialet ved en rekke verftslokaliteter. På bakgrunn av dette er det gjort en prioritering av de 109 mest forurensete lokalitetene som følges opp videre. I Nordland er det ni skipsverftslokaliteter som er prioritert, og virksomheten tilknyttet Blokken Skipsverft AS er en av disse.

Kort oppsummering av funn ved Blokken Skipsverft AS

Fylkesmannen har mottatt rapport fra undersøkelser av området tilknyttet Blokken Skipsverft AS datert 8.3.2010. I rapporten kommer det fram at området er forurenset og at forurensningen kan utgjøre en risiko for helse, miljø og spredning. Det er behov for å lage en tiltaksplan for å kartlegge tiltak som kan redusere denne risikoen.

Uttalelse fra Blokken Skipsverft AS på varsel om pålegg om tiltaksplan

Blokken Skipsverft AS har i brev av 27.5.2011 kommentert varselet om tiltaksplan. Kommentarene i dette brevet omhandler blant annet helseaspekter, målte nivåer av miljøgifter og vurderinger gjort av Norconsult ved utarbeidelse av miljøteknisk rapport og risikovurdering for verftseiendommen. I tillegg kommenterer Blokken Skipsverft AS

---

ansvarsforhold, finansiering av tiltaksplan, samt miljøeffekt opp mot kostnader i forbindelse med ev. tiltak.

Forurenset sjøbunn

I varsel av 9.2.2011 ble det lagt opp til samtidig utarbeidelse av tiltaksplan for både land og sjøbunn. Opprydding i forurenset sjøbunn krever svar på en rekke viktige spørsmål om blant annet miljømål, ansvarsforhold og finansiering. Etter innspill fra flere tiltakshavere og tilbakemelding fra Klif er det besluttet å utsette pålegg om tiltaksplan for sjøbunn. Det er av stor viktighet at utlekking fra land stoppes før en setter i gang med tiltak i sjø. Fylkesmannen vil kunne komme tilbake med et nytt varsel og pålegg om tiltaksplan for å rydde opp i forurenset sjøbunn.

Befaring

Fylkesmannen i Nordland var på befaring hos Blokken Skipsverft AS 23.10.2012. Daglig leder Anders Stoltz-Rasmussen fortalte om driften ved verftet, og viste blant annet fram spyleloggen Blokken Skipsverft AS fører. Fylkesmannen ble informert om at verftet har tatt prøver av spylevannet, men at svar på analyseresultatene ikke forelå enda. Det ble også diskutert likebehandling, usikkerheter rundt lovverket og utvelgelse av de prioriterte verftene. Fylkesmannen ble vist rundt på verftet hvor prøvene til miljøteknisk rapport og risikovurdering utarbeidet av Norconsult ble tatt.

FYLKESMANNENS VURDERING

Fylkesmannen har vurdert forurensningspotensialet i området og at pålegget samlet sett framstår som rimelig. Kartleggingen som er gjennomført viser at grunnen på land er forurenset, og den informasjonen Fylkesmannen har i dag tilsier at det er fare for spredning av forurensningen. Fylkesmannen vil derfor pålegge Blokken Skipsverft AS å utarbeide en tiltaksplan for området.

Oppsummering av miljøundersøkelsen fra Norconsult

Fylkesmannen bygger sin vurdering på miljøgeologiske undersøkelser av området datert 15.9.2009. Det er tatt åtte prøver fra fem prøvepunkter på land. To av prøvepunktene er tatt i slippområdet, to ligger nord for slippet, mens det siste prøvepunktet er en fylling av trevirke og stein, som ligger sør for slippene. Prøvene ble tatt ved bruk av borerigg. Konsulenten har begrunnet det begrensede prøveuttaket med at det var vanskelige grunnforhold med mye stein på eiendommen.

Det ble funnet forhøyede verdier av en rekke miljøgifter. De høyeste konsentrasjonene av forurensning finner man i uteslippet (prøvepunkt P4 og P5) og ett av de utfylte områdene på eiendommen (prøvepunkt P3). I rapporten om forurenset grunn konkluderer Norconsult med at det må gjøres tiltak på området. Foreslåtte tiltak inkluderer fjerning av masser i tilstandsklasse 5 fra området ved P3, etablering av et system for oppsamling av spylevann og tørt avfall fra arbeidsprosessen, samt utskiftning av de forurensete massene ved P4 og P5 etter at man har avgrenset dem bedre.

Helsebaserte tilstandsklasser

For forurenset grunn skal det ryddes opp til de tilstandsklasser som følger av Klif-veileder TA-2553/2009 («Helsebaserte tilstandsklasser for forurenset grunn»). Dette er sentrale retningslinjer for grunnforurensning i Norge og det skal særlige grunner til for å fravike disse retningslinjene. I henhold til veilederen skal det for areal planlagt til industri og trafikk være tilstandsklasse 3 eller lavere i toppjord (< 1m). Tilstandsklasse 4 kan aksepteres i toppjord,

---

hvis det kan dokumenteres at spredningsrisikoen (inkludert risiko for spredning til sjø) er akseptabel.

Vannforskriften og naturmangfoldloven

I tillegg til forurensningsloven, må Fylkesmannens vedtak også vurderes etter forskrift om rammer for vannforvaltningen (vannforskriften) og lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)

Naturmangfoldloven krever at beslutninger skal være begrunnet ut fra hensynet til naturmangfoldet, og beslutningen skal enten være basert på vitenskapelig kunnskap eller dersom dette ikke finnes, på "føre-var-prinsippet". Naturmangfoldet gjelder arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse, økologisk tilstand og effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskap skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. Kostnader ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver, jf. naturmangfoldloven § 11, og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder skal benyttes på en slik måte at det gir de beste samfunnsmessige resultater, jf. naturmangfoldloven § 12.

Vannforskriften skal sikre at det utarbeides og vedtas regionale forvaltningsplaner med tilhørende tiltaksprogrammer med sikte på å oppfylle miljømålene om god vanntilstand i alle vannområdene i Norge. Tiltak som verftene setter i gang vil være en naturlig del av disse tiltaksprogrammene.

Endring av tilstanden i en vannforekomst i negativ retning vil innebære forringelse av vannforekomsten. Forringelse av en vannforekomst kan ikke tillates med mindre det foreligger adgang til å gi unntak, jf. vannforskriften § 12. Miljøtiltak hos virksomheten bidrar til å hindre forringelse av vannforekomsten.

Tiltaksplan

Fylkesmannen vurderer det som nødvendig at det utarbeides en tiltaksplan der ulike alternative tiltak på land vurderes og der tiltak anbefales. Det vil være naturlig at tiltaksplanen bygger på eksisterende undersøkelser og vurderinger som Norconsult har gjort, tilbakemeldinger fra Fylkesmannen og historiske data.

Kartleggingen mangler en oversikt over total mengde forurenset masse på tomta. Det er gjort spredningsberegninger basert på noen av punktene, men spredning av total mengde forurensning i grunnen er ikke vurdert. Fylkesmannen etterlyser derfor en beregning av netto tilførsel av forurensning fra tomta til omgivelsene. Informasjonen skal sammenfattes i tiltaksplanen slik at man får et best mulig beslutningsgrunnlag ved valg av tiltaksløsning.

I tiltaksplanen må det komme klart fram hvilken miljømessig forbedring som kan forventes ved å gjøre tiltak i de forurensete massene. Hvis massene skal bli liggende må det vurderes om de bør kapsles inn eller sikres på annen måte.

Fylkesmannen skal vurdere rimeligheten og kost/nytte ved senere å pålegge bedriften et miljøforbedringstiltak. Et slikt tiltak skal vurderes etter nåværende og framtidig bruk av området i henhold naturmangfold og samfunnsnytte, jf. naturmangfoldloven § 12. Det er derfor viktig at det utarbeides flere alternative løsninger med kostnadsoverslag i tiltaksplanen. I et kostnadsoverslag må f.eks. tap av inntjening ved stenging av slippen regnes med.

Det forutsettes at kartlegging av forholdene suppleres der dette er nødvendig og at resultatene tas med i begrunnelse for valg av tiltak. En korrekt risikovurdering som bygger på tilstrekkelig med dokumenterte data er en forutsetning for å ta riktige avgjørelser når det kommer til tiltak. Fylkesmannen ber om informasjon om hvilket firma som er valgt for å bistå verftet faglig.

Basert på en totalvurdering, der det bl.a. er lagt vekt på at Blokken Skipsverft AS har drevet forurensende virksomhet på området, finner Fylkesmannen at Blokken Skipsverft AS er ansvarlig for å gjennomføre og bekoste utarbeidelsen av tiltaksplanen, i henhold til naturmangfoldloven § 11 og forurensningsloven § 7.

Svar på uttalelse fra Blokken Skipsverft AS

Blokken Skipsverft AS har stilt en del viktige spørsmål i sin kommentar til varselet i brev av 27.5.2011. Fylkesmannen har følgende svar til denne kommentaren.

Når det gjelder problemstillinger angående forurenset sjøbunn vil Fylkesmannen innlede en prosess der kommunen og andre parter vil bli involvert og hørt i saken. Problemstillinger angående forurenset sjøbunn vil ikke bli videre omtalt i dette brevet.

Skipsverftet er uenig i vurderingen som konsulenten har gjort med tanke på at massene må fjernes. Det stilles spørsmål ved eksponeringsfaren ved å la massene ligge og spredningsfaren ved forurensningen som ligger i grunnen. Konsulenten har vurdert forurensningen som ligger i grunnen etter veileder TA-2553/2009. Nivåene av miljøgifter som ligger i grunnen er vurdert i forhold til at området skal brukes til industriareal, og ikke badestrand, som det vises til i kommentarene til varselet.

Notatet, Sft 2007- system for prioritering av grunnforurensningssaker – versjon 1.0 av 22.2.2007, som konsulenten og skipsverftet viser til ved spredningsfare kan ikke brukes i denne sammenhengen. Notatet ble brukt til å prioritere hvilke grunnforurensningssaker som det var viktigst å rydde opp i først. Opprydding i skipsverft er også et prioritert område. Den informasjonen Fylkesmannen sitter med i dag tilsier at det er fare for spredning av forurensningen som ligger i grunnen. Det er viktig å få stoppet dette bidraget av forurensningen i grunnen som kan lekke ut i sjø før man går i gang med oppryddingstiltak i sediment.

Med den informasjonen Fylkesmannen sitter på i dag, så er det rimelig å pålegge Blokken skipsverft å sette opp en tiltaksplan. En tiltaksplan skal avgjøre hvilke tiltak det er rimelig å pålegge virksomheten tatt i betraktning den forurensningen som ligger i grunnen, spredningsfare, kostnader og hvilken miljøgevinst man får av tiltaket.

Som vist til over og under i vedtaket er Fylkesmannen enig med Blokken Skipsverft AS i at pålegg om tiltaksplan skal ta utgangspunkt i undersøkelser som allerede er foretatt.

VEDTAK

Fylkesmannen pålegger Blokken Skipsverft AS med hjemmel i forurensningsloven § 51 å utarbeide en tiltaksplan for å redusere uakseptabel risiko for at forurensning på landområdet tilknyttet gnr/bnr. 8/7 og 8/82 i Sortland kommune medfører fare for helse, miljø og spredning.

Tiltaksplanen må være utarbeidet av et uavhengig firma med kompetanse innenfor fagfeltet. Eventuelle supplerende/tiltaksrettet prøvetaking og analyser skal gjennomføres i henhold til relevante norske eller internasjonale standarder.

Tiltaksplanen skal utarbeides i henhold til faktaarket «*Krav til tiltaksplan*» (vedlagt). En del av disse punktene er allerede besvart i historisk kartlegging og rapporten fra Norconsult, men Fylkesmannen forventer at de eksisterende opplysningene tas med i tiltaksplanen for å få et sammendrag. For Blokken Skipsverft AS ber vi om at følgende punkter vurderes spesielt:

- Vurdering rundt behov for supplerende undersøkelser for å avklare hvilke mengder og hvor stor utbredelse det er av forurensningen.
- Risikovurdering av spredning til sjø og ev. tiltak for å stanse uakseptabel spredning.
- Begrunnelse og konklusjon av valg av tiltak som bør gjennomføres samt kostnadsoverslag for disse.

Nødvendig dokumentasjon skal vedlegges planen.

TIDSFRIST

Tiltaksplanen skal sendes Fylkesmannen innen 5.9.2013.

KLAGEADGANG

Vedtaket om utarbeidelse av tiltaksplan kan påklages til Klima- og forurensningsdirektoratet innen 22.3.2013. Klagen bør begrunnes og skal sendes til Fylkesmannen.

Fylkesmannen ønsker fortsatt dialog med tiltakshavere og konsulenter for å sikre at prosessen fører fram mot riktige tiltak.

Med hilsen

Roar Høgsæt (e.f.)
fylkesmiljøvernsjef

Oddlaug Ellen Knutsen
seksjonsleder

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi til:

Klima- og forurensningsdirektoratet	Postboks 8100, Dep	0032	Oslo
Nordland fylkeskommune	Postmottak Fylkeshuset	8048	Bodø
Sortland kommune	Postboks 117	8401	Sortland

Vedlegg:

1 Krav til tiltaksplan fra Klif TA2683